

Adressater iflg. liste

Deres ref

Vår ref
200706160-/TAS

Dato
17.04.2008

HØRING – UTKAST TIL FORSKRIFT OM STUDENTSAMSKIPNADER

Kunnskapsdepartementet sender med dette utkast til forskrift om studentsamskipnader på høring. Ny lov om studentsamskipnader ble vedtatt i Stortinget 14. desember 2007, og loven trer i kraft 1. august 2008. Loven gir departementet hjemmel til å fastsette nærmere regler på flere områder.

Departementet ber om at høringsuttalelser sendes elektronisk til postmottak@kd.dep.no innen 05. juni 2008. Av hensyn til publisering av uttalelser på www.regjeringen.no og gjenbruk av tekst, er det ønskelig å motta uttalelsene i PDF-format. Skannede PDF-filer bør ikke sendes da det er vanskelig å gjenbruke tekst fra disse.

OM UTKASTET TIL FORSKRIFT

1. Forskriftsbestemmelser som i hovedsak videreføres

På flere områder foreslår departementet å i hovedsak videreføre reglene i den tidligere forskrift av 12. februar 2001, fastsatt med hjemmel i gjeldende lov av 28. juni 1994 om studentsamskipnader. Dette gjelder blant annet regler om studentsamskipnadens ledelse – styret, regler om valg til styret og regler for betaling av semesteravgift. Enkelte regler knyttet til de ulike vervene i styret og vilkårene for avstemming i styret er likevel foreslått fjernet, blant annet reglene om at styreleder har dobbeltstemme. Det overlates dermed til de lokale studentorganene eller samskipnadsstyrene å fastsette egne regler for dette etter behov.

Noen bestemmelser foreslås imidlertid endret, blant annet klargjøres det at studenter i fødselspermisjon har rett til å velge å betale semesteravgift under permisjonstiden, og dermed beholde adgang til studentsamskipnadens velferdstjenester. Dette er uttrykk for et viktig politisk ønske om å legge forholdene til rette for denne gruppen studenter, noe som flere

aktører har gått inn for.

Videre blir det foreslått å stille krav om 2/3 flertall i studentorganet hvis dette fatter vedtak om avsetting av medlemmer i studentsamskipnadens styre. Bakgrunnen er at slikt vedtak kan gi store konsekvenser for styring av studentsamskipnaden, og det er derfor behov for at et avsetningsvedtak har høy legitimitet blant studentene.

2. Forskriftsbestemmelser til lovens § 3 – studentsamskipnadens oppgaver m.m.

Departementet foreslår nye forskriftsbestemmelser som presiserer hva slags aktivitet som faller under begrepet studentvelferd. Det følger av ny lov § 3 at studentsamskipnadene *”har til oppgave å ta seg av studentenes velferdsbehov”*. I tilskuddsbrev fra departementet gis det *”tilskudd til studentvelferd”*. Ny lov og gjeldende praksis gir dermed stor frihet til den enkelte studentsamskipnad til å bestemme hvilke studentvelferdsaktiviteter den skal drive, og dermed hva offentlige tilskudd til studentvelferd skal brukes til.

Departementet ønsker at studentsamskipnadene fortsatt skal ha handlingsrom til å tilpasse sin aktivitet til de lokale studentenes ønsker, det øvrige velferdstilbudet på stedet og økonomiske forutsetninger. Departementet mener imidlertid det er behov for at det settes visse rammer for det lokale handlingsrommet, og foreslår at det i forskrift fastsettes enkelte presiseringer knyttet til hva slags aktivitet studentvelferd kan være, og hvem slik aktivitet skal være rettet mot.

En slik presisering av studentvelferdsbegrepet er ikke i veien for at studentsamskipnadene kan drive aktivitet også overfor andre enn studenter. At studentsamskipnadene har slik adgang er presisert i den nye loven. Men nettopp fordi studentsamskipnadene kan drive slik aktivitet, samtidig som de har et samfunnsoppdrag som er å drive studentvelferd, er det behov for å sette noe klarere grenser for hva som faller under samfunnsoppdraget. Dette blant annet for å kunne ha en hensiktsmessig kontroll med studentsamskipnadenes utføring av det oppdraget de har fått, og med bruken av de offentlige midlene som bevilges til studentvelferd. Det er et grunnleggende prinsipp at bevilgede midler skal benyttes til det formål de er bevilget til og kun det, jf. også reglement og bestemmelser for statlig økonomistyring. Det er både i samfunnets og studentenes interesse at det sikres at offentlig støtte til studenter virkelig kommer studentene til gode. Videre er det etter regelverket om offentlig støtte et klart forbud mot krysssubsidiering, det vil her si mot at offentlig støtte til studentvelferd benyttes til annen aktivitet enn studentvelferdsaktivitetene. Dette prinsippet har blitt særlig aktualisert for studentsamskipnadene gjennom de undersøkelser Efta Surveillance Authority (ESA) har gjort av studentsamskipnadenes treningstjenester.

Forslagene har sammenheng med forslaget til utfyllende regler i forskrift om krav til sporbarhet av alle former for offentlige tilskudd i regnskapene, samt krav til separering av ulik aktivitet i regnskapet. Se mer under pkt. 4.

3. Forskriftsbestemmelse til lovens § 5 – Utdanningsinstitusjonens ansvar for studentenes velferd og ”fri stasjon”

Departementet foreslår nye forskriftsbestemmelser om samarbeidet mellom studentsamskipnad og utdanningsinstitusjon, og om fri stasjon. Det slås fast både i den nye loven og i universitets- og høyskoleloven at utdanningsinstitusjonen har det overordnede

ansvaret for studentenes læringsmiljø, og at utdanningsinstitusjonens ledelse skal, i samarbeid med studentsamskipnadene, legge forholdene til rette for et godt studentmiljø og arbeide for å bedre det helhetlige læringsmiljø ved utdanningsinstitusjonen. Utdanningsinstitusjonen har også plikt til å stille egnede lokaler, eller "fri stasjon" til rådighet for studentsamskipnadene. Det er ikke fastsatt nærmere regler knyttet til fri stasjon i forskrift til gjeldende lov om studentsamskipnader. Slike regler har vært etterspurt.

Departementet foreslår for det første å definere at "fri stasjon" innebærer at utdanningsinstitusjonen stiller lokaler/arealer med nødvendig basisutstyr til rådighet for studentsamskipnadene for deres studentvelferdsvirksomhet ved institusjonen, samt til studentsamskipnadenes administrasjon. Videre presiseres det at fri stasjon er en form for offentlig støtte til studentvelferd, som bare skal subsidiere studentenes bruk av velferdstjenestene. Dette innebærer at tilskudd fra utdanningsinstitusjonen for å subsidiere egne ansattes bruk av studentsamskipnadenes velferdstjenester ikke er å betrakte som en del av fri stasjonsordningen, og således eventuelt må nedfelles i en egen avtale mellom samskipnad og utdanningsinstitusjon.

Videre foreslås det å presisere hvilke overordnede kvalitetskrav som skal gjelde for de lokalene som stilles til rådighet for studentsamskipnadene. Lokalene skal være egnet for den studentsamskipnad det gjelder. Dette tilsier at lokalene skal være av en slik art og størrelse at de står i rimelig forhold til antall studenter og det omfang av tjenester studentsamskipnaden utøver overfor studentmassen. Det er videre et generelt krav at lokalene som stilles til disposisjon må tilfredsstillende gjeldende krav til systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid, jf. lov om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv, § 3-1. Det er også vektlagt i forskriften at det skal være en hensiktsmessig geografisk nærhet mellom de lokalene som stilles til disposisjon og utdanningsvirksomheten. Departementet mener at det er et viktig premiss for kvaliteten på de tjenestene som tilbys at de befinner seg i rimelig nærhet til utdanningsinstitusjonens primærvirksomhet.

Departementet konstaterer imidlertid at fri stasjon er en utgiftspost for utdanningsinstitusjonene, og at det derfor må være institusjonene som i siste instans har myndighet til å bestemme hvilke lokaler som skal stilles til disposisjon for studentsamskipnaden.

Utfyllende regler knyttet til fri stasjon må ta hensyn til de ulike bygnings-, areal- og økonomiske situasjon som finnes ved de enkelte utdanningsinstitusjonene, samt at studentsamskipnadenes tjenestetilbud varierer. Dette tilsier at de nasjonale reglene om omfanget av fri stasjonsytelsen fra utdanningsinstitusjonene fortsatt må overlate mye til det lokale handlingsrommet.

4. Forskriftsbestemmelser til lovens § 3 – regnskaps- og kostnadsfordeling

Departementet foreslår nye forskriftsbestemmelser om at studentsamskipnadene plikter å fordele inntekter og kostnader forbundet med sine tjenester til henholdsvis studenter og ikke-studenter korrekt, og at disse to typene aktivitet skal holdes regnskapsmessig atskilt.

Reglene gir utfyllende regler til kravet i ny lov § 3 om regnskapsmessig skille, og at samskipnadene skal påse at alle kostnader forbundet med tjenester til ikke-studenter skal dekkes av inntektene fra ikke-studenter.

Studentsamskipnadene har ikke hatt tilsvarende krav nedfelt i forskrift tidligere, men liknede krav ble presentert i tilskuddsbrevet til samskipnadene for 2008. De nye kravene i forskriften vil komme i tillegg til det som ellers følger av tilskuddsbrev, regnskapslov med forskrifter og lignende.

5. Forskriftsbestemmelser til lovens § 12 – departementets tilsyn

Departementet foreslår nye forskriftsbestemmelser om rammene for departementets tilsyn med studentsamskipnadene og selskaper som studentsamskipnadene har eierinteresser i. Det følger av ny lovs § 12 at studentsamskipnaden står under tilsyn av departementet, og at departementet skal fastsette nærmere regler om tilsynet i forskrift. Tilsvarende bestemmelse står også i gjeldende lov, men uten forskriftshjemmel. Det har således tidligere ikke vært noen nærmere forskriftsbestemmelser om tilsyn etter gjeldende lov, og enkelte har stilt spørsmål ved hva tilsynet innebærer.

Departementet har imidlertid utøvet tilsyn både etter studentsamskipnadsloven, og tilsyn med tilskudd til studentvelferd, sistnevnte etter de generelle bestemmelser i statlig reglement og bestemmelser om økonomistyring. Tilsynet slik det praktiseres i dag er i første rekke rettet mot kontroll av innsending av revisorgodkjente regnskap, eventuelle konsernregnskap, ulike nøkkeltall og årsmeldinger. Videre har det vært praksis å følge studentsamskipnader som har vært i en vanskelig økonomisk situasjon tett. Det føres tilsyn etterskuddsvis, kun på et overordnet nivå, som i hovedsak er begrenset til innholdet i den årlige rapporteringen.

Med forslaget til nye forskriftsbestemmelser ønsker departementet å klargjøre innhold og omfang av det tilsyn som gjelder for studentsamskipnadene og tilhørende selskaper, jf. lovens § 12. Som et ledd i denne klargjøringen skilles det i bestemmelsen mellom kontroll med tilskudd (som gjøres etter samme regler og på samme måte som ved statlige tilskudd for øvrig), og tilsyn med at oppgavene utføres i tråd med studentsamskipnadsloven og tilhørende forskrift.

6. Økonomiske og administrative konsekvenser

Konsekvensene av forskriften er begrenset i det forskriften kun regulerer nærmere de endringer som er allerede gjort i lov. Eventuelle konsekvenser vil således i hovedsak skyldes den allerede vedtatte loven.

Forslagene om krav til å synliggjøre alle offentlige tilskudd i studentsamskipnadenes regnskap, samt skille mellom aktivitet rettet mot studenter og ikke-studenter i regnskaper m.v. og korrekt fordeling av kostnadene forbundet med de to typene av aktivitet, får administrative konsekvenser for studentsamskipnadene. De må blant annet ha bevissthet om hvem av brukerne som ikke er studenter, ta kostnadsfordelingen med i budsjetter og planer, og innrette regnskapene etter kravene i denne forskrift.

Videre innebærer forslaget om at studenter i fødselspermisjon kan velge å betale semesteravgift, og dermed være tilknyttet studentsamskipnaden, at universiteter og høyskoler må etablere et system for registrering av denne gruppen studenter. Utover dette har forslaget ingen administrative eller økonomiske konsekvenser av betydning.

Med hilsen

Anne Grøholt (e.f.)
avdelingsdirektør

Tonje Areng Skaara
seniorrådgiver

Vedlegg

Høringsinstanser

Universiteter og høyskoler
Universitets- og høyskolerådet
Nettverk for private høyskoler
Studentsamskipnadene
Samskipnadsrådet
Forsvarets skolesenter
Politihøgskolen
Riksrevisjonen
Sametinget
Studentorganisasjonene
Advokatfirmaet Schjødt
Akademikerne
Arbeidsgiverforeningen NAVO
Forsvarsdepartementet
Helse- og omsorgsdepartementet
Justis- og politidepartementet
Elevorganisasjonen
Forbrukerombudet
Forbrukerrådet
Fylkeskommunene
Fylkesmennene
HSH
Husbanken
KS
LO-stat
NHO
Sivilombudsmannen
Statens råd for funksjonshemmede
Statens lånekasse for utdanning
NOKUT
Unio
VOX
YS
Norsk senter for menneskerettigheter
Norsk Presseforbund
Steinerskolen i Norge
Sosialistisk opplysningsforbund